

ВІЛЬНЕ СЛОВО



XXVI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 15-16/серпень 2015 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.



Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії



Іван КОВАЧ

БОГОРОДИЦЕ ДІВО МАРІЄ!..

Вдихну Тебе, немов цвіт Неба
під океаном голубим.
Й знайду метафору жарптицю, –
де невідступний шелест бору
і де собори Воскресіння
розвіюють життя й знемоги,

оті знемоги Сина Неба,
ті блискавичні горизонти
та непробудні дзвони-гори,
що стоголосять рідним Богом,

Богородице Діво Маріє!..

У номері:

- *Мирослав Дочинець: «Вічник»* ▶ стор. 2
- *«Музика врятує світ...»* ▶ стор. 3
- *Що для України значить Майдан* ▶ стор. 4
- *120-річчя Максима Т. Рильського* ▶ стор. 5
- *Князь Святослав Завойовник* ▶ стор. 6
- *Три роки столиця Русі у Дельті Дунаю* ▶ стор. 7
- *Тіміш: «Минуле, сучасне, майбутнє»* ▶ стор. 8
- *Дні духовної пісні і молитви* ▶ стор. 9
- *Гетьман України Пилип Орлик* ▶ стор. 10
- *«Величне Твоє Успіння!..»* ▶ стор. 11
- *У вересні в Мадриді – збори СКУ* ▶ стор. 12
- *Дружини гетьманів – забуті долі...* ▶ стор. 13
- *Звідки прийшов «ІКС»?* ▶ стор. 14
- *«Ходить Петрик над ставком...»* ▶ стор. 15
- *Наш перший художник* ▶ стор. 16

Мирослав ДОЧИНЕЦЬ (м. Хуст, Україна)

◆ Національна премія України ім. Т. Шевченка 2014 р. ◆

«ВІЧНИК»

(Уривок з роману Української електронної бібліотеки про наших банатських українців)

Хазійський син займався чисто аптечними орудками, а ми більше з болящими. Убраний на людях панком, я мав цілковиту виправу городянина. Але то на поверховий позір. Можна хлопа витягти з села, та село з нього - ніколи. Мене вабили обшири полів, живопис хижок під соломою, загусла тиша сільських путівців.

Якось пан Джеордже обмовився, що трапився йому хворий з таким прізвищем, як у мене. І чи знаю я, що в румунському Банаті, між Дунаєм і Тисою, під Трансільванськими Альпами, кількома селами проживають мої земляки. З того часу я визирав нагоду потрапити туди. І така okazія сталася: медична академія доручила моєму пану зробити звіт про тривалість життя у віддалених гірських районах. На той час він погано чувся і відрядив до Банату мене.

Миле се було мені мандрування. Прорубані у вікових лісах взові дороги, цюкання сокир, скрип млинів, стук дерев'яних праників на потоках, шовковий шелест кукурудзиння по забраних від хаші просіках. Дими з благих дерев'яних хижок тут пахли моїм краєм. А родова бесіда стискала чулістю серце. Усе тут було рідним, упізнаваним, лоскотно близьким. Наче сон вернув мене в отчі чертоги. Наче з неба засіялися сі люди в чужі межі.

По правді ж упали вони сюди не з неба. Пригнали їх сюди нищота і невмируща в селянині надія на ліпшу, на вольну землю. Граф Вереші жадав лісорубських рук і знакомив сюди довірливих русинів, як свиню на струк. Достоту так, послав у Підкарпаття прихвоснів із грубими качанами - от яка кукурудза родить у Банаті! Бідняки й купилися. Тут їм продавали парцели лісу, які вони мусили вирубати, викорчувати, висушити болото, розрівняти ниви і зліпити якесь пожитло. А доти тіснилися в бордеях - земляних ямах попід берегами, як печерні люди.

Граф наймав їх рубати його ліс. Мав з того потрібний зиск: дерево збував, дровами випалював вапно, а оголені площі продавав новим переселенцям, їх манила сюди робота і досить родючі землі. Та відрубні ниви за кілька літ вичахали, і дроворуби мусили обростати худібною, вертатися до замкненого мужицького укладу, як і їх старшина на вітціщині.

Так ліпилися низанки куч під ситником - болотяною травою. Коли зародили жита, стріхи зазолотилися соломою. Робітні люди сокирами-балтами (за них бралися й жони) заробляли собі і ораницю, і пасло, і клапті лісу. Стобували дороги, стелили мости, рубали церквичі, садили сади. Так заснувалися села на копил русинсько-марамороських - Гусарка, Корнуцел, Копачеле, Зоріле, Черешня, Кричово.

Я ходив тут і чувся серед своїх, хоч мене й кликали паном. Місцева челядь вражала добропорядністю, побожністю, розсудливістю, хоч майже всі були неписьменними. На школу ще не стятися. Та й часу на науку діти не мали. Котрі з худобою ходили, котрі служили в замогливих румунів.

При мізерному доброжитку люди в Банаті живуть найдовше по цілій Румунії. Сю прикмету мені й належало вивчити. З чого я почав? Людина є те, що вона споживає. На чотирьох стовпах тримався стіл банатян - кукурудза, квасоля, овочі і молоко. Простішою і здоровішою їди не придумати. Мамалига й токан ситні й легкі, очищають і відмолоджують організм. Та ще з бринзою чи кислим молоком, як звикли їсти тут. Я б назвав сю цю головною стравою довгожителів.

Квасоля, боби цілком замінують м'ясо, але не старять, як воно, тіло, не замурують судини. Квасоля в моїх земляків на столі щонайменше двічі на тиждень: або з капустою, або підбита вершками з мукою, або товчена з цибулею. «Токан і пасуля - то наша

годуля», - кажуть тут.

На поливних ґрунтах добре родять огірки, томати, перець, капуста, зеленина, диня-гарбуз, яку стрижуть на кашу чи варять на молоці. Цибулина й головка часнику завжди в тайстрині дроворуба, як і житній окрасець та кусник солонини. М'ясо тут споживають лише на великі празники, так само й білий хліб. Зате солониною підкріпляються чи не щоднини. Напластовані шмаделки солять, перчать, натирають часником, загортають у вогку полотнину і кладуть у пивницю відстоятися. Платочка такого сальця для шлунка - як мастило для воза. Тим більше, що тваринних жирів тут майже не вживають, лише олію.

Окреме слово - про молоко. Воно є основою столовування. Чисте молоко п'ють лише діти, а дорослий нарід більше волить сир, бринзу, вурду, жентицю, гусянку, пряженку, дзер. Дуже вдатними виходять підсмачені молоком різні дзями з насиченою зеленню і травами - лободою, жаливою, квасником, бурячинням, чебрецем.

Я примітив, що тут люблять гірке й квасне (добре печінці й жовчу). Заквашують овочі в боченятах. А в спеку роблять киселицю: в криничну воду кришать огірки, буряк, цибулю, кріп, тмин, підсолюють і кладуть на сонце. Виходить вітамінне освіжаюче питво. Яєць майже не їдять, їх міняють у скарбовій хаті на інструмент і полотно.

Із садовини на першому місці яблука, черешні й сливи. Садиби обсаджують волоськими горіхами, котрі є найліпшими ласощами дитвори. Кажуть, якщо кожного дня з'їдати 7 горіхів, то й проживеш на сім років довше. У бочки збирають падалиці з-під дерев, а відтак скислу «кериню» переганяють на пахучу паленку. Але п'ють мало, на гостині єдиний 30-грамовий штемпелик обходить усіх гостей. Більше шанують медовуху, наварену з меду і вистояну кілька місяців у дубових діжах.

Засмакував я місцеву воду - м'яку, проціджену кремнієвими водобоями, з ноткою йоду. Дворище своє кожен тут починає розбудовувати з колодязя. Сіль споживають гірську, грубу, сіру, принохаєшся - аж у голові світліє від неї.

Старизну тут честують. Бо з батьківських рук постав сей сторонєць на чужій, тепер своїй землі. Бо ті носять у собі світ попередній, незримою ниткою-пуповиною в'яжуть його з новим побитом. Кожен з тих першоходаків - жива книга, правда, з розумом, не засміченим книжністю.

Пригадую збуївка Петра Стойку, в якого стояв на ночівлі. Жвавий, як мотиль. Борода біліша за сорочку. Тиха радість на лиці. В руках стара дійниця - за яфинами зібрався.

«Скільки вам років, дідку?»

«Гріх і казати. Сотку ношу на горбі».

«Що вас на світі так довго тримає?»

«Молитва. Молюся ревно, так, що й волосся слухає, не росте в той час», - витяг десь із бороди полотняну тайстринку і похвалився іконкою від афонського монаха. - А ще - цілість тіла, духу й серця. Жити треба твердо і радо. Не ламати себе і не подвоювати. Ні в роботі, ні в жаданні, ні в помислі. Бо чоловік не гадина - і розсічені кусні тіла й душі не відживуть. Проси собі цілоти. Будь у єдності з собою. Будь одним, а не різним. Будь одному вірний. Будь з одним до кінця, а не з різними коротко. Будь з одною жоною, бо в ній є все те, що і в інших, і лише - для тебе».

(Далі буде)



«Музика врятує світ»

Фестиваль «ДНІ ПІВНОЧІ» відідали фольклорний ансамбль «Перлина» та легендарний рок-гурт «Гайдамаки»

Протягом чотирьох днів, з 6 по 9 серпня, у найпівнічнішому місті Румунії Дарабани, Ботошанський повіт, пройшов другий випуск фестивалю «Дні Півночі» під оригінальним девізом: «Корені ростуть». У його програмі були креативні ательє, вернісажі і виставки, презентації книг, перегляд кінострічок, театральна вистава, кожноденні екскурсії та різностильові концерти (фанфар «Zece prăjini», джаз банд Jazzybirds, квартет Nuages Quartet, фольклорні виконавці) і три вечори року до опівночі на лісовій галявині. Гостями фестивалю стали такі відомі представники румунської сцени, як Suie Pararude, ROA, Basska, місцевий The Kryptonite Sparks і інші (www.zilelenordului.ro). А тому що містечко розміщене між Україною та Молдавией, то ж організатори запросили виконавців із сусідніх країн.

Молдавська рок група Думка Кішки (Gândul Măței) дуже успішно виступила на третій день фестивалю. В першій частині четвертого дня фольклорний ансамбль «ПЕРЛИНА» з м. Чернівці представив публіці найкращі зразки румунських народних пісень Буковини, а також українських пісень. Голова цього ансамблю, а також директор «Буковинського мистецького центру румунської традиційної культури» у Чернівецькій області, директор нещодавно відкритої у Чернівцях Народної школи мистецтва румунської цивілізації, талановитий і досвідчений керівник (більше 40 партнерських угод з дежавними і громадськими організаціями для ансамблю), цікавий і легкий співрозмовник, людина відома по обох боках Пруту, пан Юрій Левчик, передаючи свої враження від фестивалю, зазначив: «Атмосфера таки дійсно прекрасна. Люди в хорошому настрої, чудовий концерт. І діти вражені тим, що побачили тут. Ми не очікували на те, що в такому маленькому містечку, як Дарабани, ми знайдемо стільки... по-перше, гарних людей, концерт фольк... і рок. Супер!!!.. Я думаю, що такий фестиваль, оці такі заходи, зроблять цю зону більш привабливою як для туристів, так і для румунів».

Вражаючи майстерність своїх вихованців пан Левчик пояснює сильною зацікавленістю дітей та незмінною підтримкою батьків, які «бачать перспективи для своїх дітей... Я вважаю, що це найкраща, найсерйозніша інвестиція...». Це, безсумнівно, – результат виснажливих репетицій під керівництвом вимогливих викладачів, які «не приходять на роботу тільки для того,

щоб поставити галочку». Це також результат участі молодих талантів у міжнародних та місцевих конкурсах, фестивалях, мастер-класах.

Непомітно розмова підійшла до теми румунсько-українських відносин. «Я радію, що зараз відносини між нашими країнами стали кращими. Нарешті українці зрозуміли, що румуни не є їхніми ворогами, і не циганами, і мають таку ж саму прекрасну культуру і величезний потенціал історичний і культурний. По-друге, я радий, що вони в кінці кінців почули, що румуни є першими, хто хоче підтримати Україну в її європейському вектрі. По-третє, я дуже радий, що, нарешті, в Україні зрозуміли, що існують європейські гроші, які можна з тол-



ком і з користю витратити... І румуни мають у цьому величезний досвід», – зазначив мій співбесідник.

В кінці нашої бесіди пан Левчик запросив «всіх етнічних українців Румунії і румунів приїхати до Чернівців. Приїхати в Чернівці, скажімо, на наш фестиваль 20 вересня. Приїхати на «Дні румунської традиційної культури» в листопаді, з 16 по 20 листопада. Ми б хотіли їх мати біля себе. І я думаю, що вони зрадіють, коли побачать і українців, і румунів разом на сцені. Українці співають румунські пісні, румуни співають українські пісні. Ми ладимо, ми живемо в толерантності, ми живемо дуже дружньо. Тобто, на мій погляд, Чернівецька область є флагманом європейської інтеграції України».

Вже підвечір на сцену вийшов популярний в Україні, відомий і високо оцінений у Європі, легендарний козак-рок гурт «ГАЙДАМАКИ». Виступ був від початку і до кінця енергійним, динамічним, насиченим, різноманітним; професійний і якісний підхід, максимальна віддача усіх членів гурту. І публіка, і організатори були вражені загальним високим рівнем виконання. Молодь зразу відповіла на гайдамацько-бунтарські мотиви підстрибуванням, підтанцюванням, вибриками. Гурт двічі викликали на біс. Це неочікуваний, але дуже приємний результат, якщо взяти до уваги, що більшості присутніх була невідома творчість гурту і незрозумілі слова пісень.

Соліст і засновник гурту Олександр Ярмола та барабанщик Дмитро Кушнір розповіли про свої враження від фестивалю:

О.Я.: «Ми знали, на який фестиваль ми ідемо. Нам такі фестивалі подобаються.

Дуже добре, що в лісі, що на природі. Це зразу зовсім інше, ніж коли подія десь у місті. Це щось таке, що треба робити для тих районів, з яких молодь втікає. В усіх країнах Європи і в Євросоюзі є такі райони. Це саме Схід Польщі і саме Схід Румунії...».

Д.К.: «Нам подобається, коли є віддача від публіки. Немає значення, хто це – чи це робітники, чи селяни, чи інтелігенція, чи діти, чи дорослі. Але якщо публіка відчуває нас і віддає нам назад нашу емоцію, – це найголовніше, що може бути». «Сьогоднішній концерт є підтвердженням того, що музика взагалі, а наша зокрема, немає меж для віку, бо як малі діти стояли під сценою і раділи, так і дорослі. Тобто – люди люблять музику і хочуть слухати хорошу музику. І в Румунії це не виняток».

О.Я.: «Зараз багато молоді позитивної. Це дуже добре, що Румунія в Євросоюзі... Тут спокійно, тут позитивно, і діти тут виростають не для того, щоб іти на війну, а для того, щоб вчитися в університеті».

На завершенні розмови, як і під час свого виступу, хлопці закликали: «Слухайте «ГАЙДАМАКІВ»! Слухайте прогресивну музику! Не давайте собою маніпулювати! Не слухайте політиків!.. Підтримуйте мир в Європі і нашу боротьбу з оку-

пантами!».

Під час розмови виявилось, що Олександр Ярмола колись цікавився румунською народною музикою і слухав Радіо Бухарест; назвав декількох румунських представників цього напрямку та вміє рахувати до 11 по-румунськи (правда з помилками). Згадалося мені, що двоє з учасників фестивалю присвятили свої пісні боротьбі українського народу; згадалася вранішня розмова з паном Ю.Левчиком. І стало зрозуміло, що коріння у відносинах між нашими народами вже є. А такі фестивалі – це те сонце і вода, що необхідні для їх росту і розвитку. Напевно має рацію той, хто перефразував відомий вислів: «Музика врятує світ».

Ольга СЕНИШИН

Душевна пожива

Світ не загине, поки на землі будуть святі

Природа людського буття така, що кожна людина, перемагаючи в собі зло, цією власною перемогою наносить поразку всесвітньому злу, таку значиму, що її наслідки благотворно віддзеркалюються на долі всього світу. Всесвітнє зло, що переможене в окремій особі, або терпить поразку, безкінечно перевищує зло однієї людини.

Навіть один святий має неоціненне, вагоме значення для всього світу. Самим фактом свого існування святі приносять на землю та до людства велике Боже благословення. Заради невідомих світу святих змінюється течія всесвітніх подій. Кожний святий має всесвітнє значення, оскільки він своїм життям виходить за межі своєї історії у світ вічності. Святі – сіль землі, сказав Ісус Христос. Вони - сенс буття. Заради них зберігається і сама земля. Коли земля перестане народжувати святих, тоді зникне сила, що утримує світ від катастрофи. Просячи і молячи Господа Бога, Авраам запитав, чи помилує він Содом і Гомору заради десяти праведників. Господь Бог відповів: «Не знищу й ради десятих!».

Більшість людей не розуміє зв'язку релігійного життя, внутрішньої духовної боротьби зі злом окремої людини з вічним Божественним буттям. Люди сприймають релігійне духовне життя як особисте психологічне переживання, котре зникає, як тільки воно зникає в душі подвижника.

Насправді духовне життя святих має вічне і неперехідне значення, що відбувається на внутрішньому стані всього світу.

Святий Силуан сприймав молитву за світ як вічне життя, як Божественну дію в душі людини, як дар благодаті Святого Духа.

І доти, доки світ сприймає цей дар, світ буде існувати. І як тільки на землі не стане серед багатьох людей, хоча б окремих носіїв цієї благодаті, земна історія закінчиться. І ніяка людська наука і культура не здатні зупинити цієї загибелі.

Люди, перебуваючи у постійній боротьбі між злом і добром, часто у боротьбі проти зла, адже іноді люди застосовують і фізичні сили або свій соціально-політичний стан, яким вони часто зловживають.



В давніх церквах завжди існувала духовна боротьба проти зла, були навіть приклади, коли існувала фізична боротьба зі злом. У західній церкві називалась «священна інквізиція».

Зло перемагається тільки добром.

Боротьба силовими засобами призводить лише до заміни одного насильства іншим.

В Євангелії переконливо наводиться приклад: коли самаряни не захотіли приймати Христа, то апостоли Яків та Іоан хотіли звести вогонь з неба, щоб знищити їх, але Господь заборонив це, сказавши: «Ви не знаєте, якого ви духа. Бо Син Людський прийшов не губити душі людські, а спасати!» (Лука 9, 52-56).

Церква навчає нас молитись про мир у всьому світі.

Сама лише молитва у поєднанні з любов'ю може спасти світ!

о. диякон **Штефан ЛУПШАК**

В МЗС до Дня Незалежності нагадали, що для України значить Майдан

Майдан Незалежності у центрі Києва - символ гідності, свободи та європейських цінностей, який чітко асоціюється з боротьбою українців за демократію, свободу і європейський вибір. Про це йдеться у повідомленні МЗС України в рамках проекту "Розкази світові про Україну" до 24-ї річниці незалежності України. "Тут громадяни неодноразово доводили світові, що є європейським народом, готовим захищати європейські цінності. Саме тут у 1990 році проходили акції протестів прогресивної української молоді. У 2004 під час Помаранчевої революції на Майдані українці сказали "ні" фальсифікації виборів", - зазначили в МЗС.

"Зрештою, саме тут у 2013 році розпочалася Революція Гідності - чи не єдиний випадок в європейській історії, коли люди боролися і гинули за свої права під прапором ЄС", - йдеться у повідомленні.

"Наприкінці 2013 року, коли тодішнє керівництво держави відмовилося від підписання Угоди про асоціації між Україною та ЄС, Майдан Незалежності та Хрещатик стали епіцентром мирного громадянського протесту, який отримав назву ЄвроМайдан та згодом охопив усю Україну. Своєю перемогою на ЄвроМайдані під час Революції Гідності українці повернули собі європейське майбутнє", - нагадали в МЗС.

МАЙДАН НЕЗАЛЕЖНОСТІ – СИМВОЛ ГІДНОСТІ, СВОБОДИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Чи знаєте Ви, що?

Всі доленосні події у новітній історії України відбувалися в епіцентрі головної столичної вулиці, що зветься Хрещатик. Починається вона від Європейської площі, проходить через Майдан Незалежності, і закінчується Бессарабською площею. Довжина Хрещатика становить 1225 метрів.

Про Україну

Майдан Незалежності – центральна площа Києва – сьогодні чітко асоціюється з боротьбою українців за демократію, свободу і європейський вибір. Саме тут громадяни України неодноразово доводили світові, що є європейським народом, готовим захищати європейські цінності.

Саме тут у 1990 році проходили акції протестів прогресивної української молоді. У 2004 під час Помаранчевої революції на Майдані українці сказали "ні" фальсифікації виборів. І, зрештою, саме тут у 2013 році розпочалася Революція Гідності - чи не єдиний випадок в європейській історії, коли люди боролися і гинули за свої права під прапором ЄС.

Наприкінці 2013 року, коли тодішнє керівництво держави відмовилося від підписання Угоди про асоціації між Україною та ЄС, Майдан Незалежності та Хрещатик стали епіцентром мирного громадянського протесту, який отримав назву ЄвроМайдан та згодом охопив усю Україну. Своєю перемогою на ЄвроМайдані під час Революції Гідності українці повернули собі європейське майбутнє.

Про Європейський Союз

ЄС завжди усвідомлював і відкрито визнавав значну підтримку українськими громадянами свого європейського вибору, зокрема укладення Угоди про асоціацію як важливого кроку на цьому шляху.

Саме тому, із самого початку ЄвроМайдану, ЄС та його держави-члени закликали тодішнє керівництво держави дослухатися до думки власних громадян та відмовитися від намірів силового придушення мирного протестного руху українців. З цією метою європейською стороною вівся наполегливий діалог з тодішнім керівництвом держави задля недопущення кровопролиття.

З розгортанням Революції Гідності усе більше і більше європейських політиків та видатних осіб виступали зі сцени на Майдані Незалежності, підтримуючи народ України у його боротьбі.

Розстріл Небесної сотні у лютому 2014 р. став трагічною кульмінацією боротьби на Майдані, а втеча екс-президента Віктора Януковича до Росії стала її завершальним акордом, який знову відкрив Україні шлях до Європи. 27 червня 2014 року новообраний Президент України Петро Порошенко поставив у Брюсселі свій підпис під Угодою про асоціацію між ЄС та Україною.

Президент Європейської Ради Д.Туск, виступаючи напередодні Саміту Україна – ЄС 27 квітня 2015 року та вшановуючи героїв на місці розстріляної Небесної сотні, заявив: «Майдан став поворотною точкою для України, але також і для Європи».

У Клузі відсвяткували 120 років з дня народження Максима Тадейовича Рильського (1895-1964)

(Закінчення. Початок у попередньому н-рі)

Критики вважають, що вже там видно поєднання грецького поняття краси, як гармонії, з бароковим поняттям краси як сили. Ці наївні, але вправні вірші помітили, а молодий композитор Яків Степовий навіть поклав на музику три вірші збірки. У наступних працях продовжував оспівувати життя у всіх його проявах. Головними скарбами вважав любов, красу і волю. Доробок Рильського 20-х років - це певний хід на вершини майстерності, дозрівання таланту і власного стилю. Творчість його стали відносити до «неокласицизму» (новий класицизм). Здавалося б, що ж тут поганого? Але поезія, незалежна від політичних гасел, викликала лютю тогочасної влади. Надворі - часи затвердження сталінського тоталітарного режиму. Тому на талановитого поета накинута партійні газети за аполітизм, гедоністичне естетство, декадентство, відірваність від сучасності і соціалістичної революції. Марними були його спроби відстояти право митця на незалежність. У 1931 р. він півроку пробув «під слідством» в ув'язненні. Там його переломили, «переконали» у необхідності «оспівувати» прогресивну ходу партії та її вождів. Там відбулось трансформування українського поета у радянського. Він був свідомий страшної різниці між вільним і невільничим періодами своєї творчості. І хоча М.Рильський вніс невимірний внесок у збереження і розвиток української ідентичності у ці жахливі часи, та як поет він немов загинув зі своїми товаришами-неокласиками, що пропали у ГУЛАГах.

Переглядаючи документальну стрічку про життя і творчість Максима Тадейовича стала зрозумілою його спрямованість на перекладацьку діяльність, яку він розпочав ще перед арештом. Прагнучи хоч якось говорити про те, в що він вірив, митець зосереджується на перекладах світових класиків - Вольтер, Флобер, Гі де Мопасан, Шекспір, Мольєр, Гете, Гейне, Пушкін, Лермонтов, Блок та ін. Він є одним з найвидатніших в українській та світовій літературі майстром художнього перекладу. Зробив неперевершені переклади з 13-ти мов. Він

вважав, що переклади збагачують українську мову, поезію і літературу взагалі.

Друга доповідь на тему: «Мотиви лірики Максима Рильського», зачитана Іонелою-Александрою Ковач, та реферат пана лектора доктора Іоана Гербіля: «Глибокий патріотичний зміст поеми-ораторії «Слово про рідну матір» М.Рильського» перегукуються. Багатство мотивів в ліриці Рильського вражає. До традиційних мотивів української поезії він додав мотиви поезії античної і західноєвропейської. Краса, як така, є постійним мотивом у його творчості. Він усі речі міряв мірилом краси і любові. Крім того, одним з найвищих скарбів людини він вважає почуття волі.



Волі, яка органічно поєднується у нього із творчістю.

За роки Великої Вітчизняної війни талант Рильського ніби ожив, віродився, по-новому зазвучав з точки зору більшості дослідників. З'явилися твори з патріотичними мотивами. «Слово про рідну матір» і багато інших гаряче сприймалися і на фронті, і в тилу. Та саме цей невеликий вірш вважається найвизначнішим його твором воєнних років. «Це не просто поема, а поема-ода, поема-гімн, поема-ораторія, масштабне, панорамне полотно тисячолітньої історії України і її розлога поетична географія» - пишуть критики. Сьогодні нам здаються невідповідними згадки про партію, братній російський народ чи інтернаціональну дружбу. Та автор доповіді підкреслив: Рильський саме так писав, і ми не маємо морального права вилучати слова з його творів в незалежності від особистих



Максим РИЛЬСЬКИЙ

вподобань чи тенденцій часу. Крім того, ці ідеї не зменшують вартості цього шедевр української літератури у цілому.

Незважаючи на високі посади і державні нагороди, після закінчення війни творчість Рильського знову неодноразово жорстоко і безпідставно критикують у пресі, згадують про «буржуазність» і «націоналістичність» його творів. Ще у 20-ті дістав прізвисько петлюрівець за рядки «вже й поля жовтіють і синіє небо...» з вірша «Яблука доспіли...». Існують спогади О. Довженка, як Рильський вийшов і поклявся, що в Україні споконвіку небо синє, а пшениця золота!!! У кінці 40-их від очікуваних репресій і арешту врятував його сам Н. Хрущов - колишній перший секретар ЦК КП(б)У - який, кажуть, особисто розмовляв зі Сталіним на цю тему. Заради справедливості, хочу згадати і про творче відродження поета, яке припадає на пам'ятну «відлигу» в житті суспільства, що почалася в середині 50-х років. Поетичні збірки цього останнього періоду гідно вивершують творчу біографію М.Рильського.

На завершення зустрічі декілька творів Рильського зачитали члени групи «Жар-птиця». Правдиве задоволення всі отримали від вправної і зворушливої декларації пана доктора лектора Іоана Гербіля поеми-ораторії «Слово про рідну матір». Саме він заставив відчути майстерність автора, запам'ятати красу цього твору, помітити переповнююче почуття любові. Рильський відносився до тих, хто вважає, що любити - це одна із сторін нашого буття і від неї відмовлятися не варта. У творах Рильський закликає любити природу, людей, красу, мистецтво, легенди і дійсність; любити все, що нас оточує. В цьому радість повнокровного буття людини, в цьому сенс і глибина її щастя. І нам варто не забувати цього у дні буденні, монотонні; в моменти розпачу чи злості; шукати та дарувати чудове сяйво вічноживої і завжди присутньої любові...

Ольга СЕНИШИН

КНЯЗЬ СВЯТОСЛАВ ІГОРОВИЧ ПЕРЕВІЗ СТОЛИЦЮ КИЇВСЬКОЇ РУСИ НА ТРИ РОКИ У ДУНАЙСЬКУ ДЕЛЬТУ

Святослав Ігорович (бл.935 – березень 972) – Київський князь, державний діяч, політик і військовик з династії Рюриковичів, Великий князь Київський, правитель Русі (945, – самостійно з 964-972). Син князя Ігоря і його дружини княгині Ольги. Батько Володимира, дід Ярослава Мудрого. Проводив активну зовнішню політику, значно розширивши територію держави. Підкорив волзьких болгар, апанів, радимічів, в'ятичів. Спричинив занепад Хазарського каганату та Першого Болгарського царства. Залишився язичником протягом усього життя.

Князь Святослав Ігорович був єдиним сином князя Ігоря і княгині Ольги. Зростав він і виховувався у традиціях, які залишили йому його гідні попередники. Мати Святослава, мудра княгиня Ольга, посвящала його в таємниці європейської політики і дипломатії. Тому молодий князь Святослав і отримав від своїх предків у спадщину широкий розмах, відвагу, уміння переживати знегоди і премагати в скрутних умовах. Але якщо одна частина його натури рвалася до далеких походів, до підкорення чужих земель, то інша – зв'язувала його з рідною землею, з Україною-Руссю, веліла бути чуйним до потреб своєї батьківщини. Його вороги боялися грізного князя і ненавиділи його, але всі з повагою розповідали про його хоробрість і відвагу.

Свої військові походи Святослав розпочав у 964 році в східному напрямку, де його батько князь Ігор здобув славу. Його



935 – 972: Великий князь Київської Русі – полководець Святослав Ігорович Завойовник

зобов'язували до боротьби життєві потреби Київської держави. На схід від України-Русі землі, навколо Дону і Поволжя перебували під владою Хазарського каганату. Ще за часів Олега і Ігоря українські племена звільнилися від хазарського впливу, але далі на схід хазари контролювали всю територію. Тому Святослав вирішив завершити справу своїх попередників, ліквідувати цю могутню торгову силу і відкрити схід-

ні торгові шляхи для українського купецтва. Почавши з 954 року, похід на в'ятичів, які мешкали біля витоків Оки і платили данину хазарам, Святослав звільнив їх від довголітньої неволі. Потім пішов до середньої Волги, де знаходилася держава так званих срібних болгар (волзьких болгар), через територію яких ішло торгове срібло з Уралу. Взявши приступом їхню столицю Болгар (недалеко від Казані), Святослав заволодів не лише багатим торговим центром, але й важливим центром торгівлі невольниками. Потім Святослав пішов на саму Хазарію зі столицею Ітіль у гирлі Волги (в околицях Астрахані). Підкоривши в 965 році столицю хазар Ітіль, Святослав не залишив у ній каменя на камені, припинивши, по суті, існування самого Хазарського каганата.

Повернувшись до Києва, Святослав зустрів там послів від грецького (візантійського) імператора Никифора, який просив його, щоб він пішов на захід, на Дунай – воювати з Дунайськими Болгарами, зміцнення яких дратувало й лякало Візантію. При цьому потрібно нагадати, що болгари в V-VI ст. прийшли з Азії через українські степи вздовж нижнього Дунаю, там змішалися зі слов'янами і створили сильну державу. Візантія не могла чинити опір свіжому, буйному народу і була змушена все далі відступати з Дунаю. У першій половині X ст. молода Болгарія вже сильно лякала Візантію, а її цар Симеон узяв під свій контроль майже весь Балканський півострів, залишивши Візантії вузьке узбережжя Чорного і Іонійського морів, і наклав на Візантію важку данину. Щоб умовити Святослава здійснити похід на Болгарію, в Київ від імператора Візантії приїхали послі і привезли великі дари - півтори тисяч фунтів золота (біля 600 кг). Святослав мав і свої інтересидля його держави. В його руках вже були торгові шляхи по Дніпру і Дону, а мати ще третій шлях - до Дунаю, було мрією Святослава. Він зібрав велике військо - близько 60 тисяч юних і сильних воїнів, а болгари виступили назустріч силою 30 тис. воїнів. Вийшовши з кораблів на берег, воїни Святослава зі щитами і мечами рушили на ворога. Удар був таким сильним, що болгари кинулись тікати. Бій цей відбувся під Доростолом (нині Сілістра), поразка сталася так несподівано, що болгарський цар Петро від переживань захворів і незабаром помер.

Київські війська пішли далі в наполегливій боротьбі, зайняли місто за містом. Багато міст потрапили під владу Святослава, який обрав собі столицею тоді болгарське місто Переяславець або Малу Переславу. Між 968-971 рр. Князь Святослав правив Київською Руссю з кріпості Переяславець.

(Продовження на 7 стор.)



КНЯЗЬ СВЯТОСЛАВ ІГОРОВИЧ ПЕРЕВІЗ СТОЛИЦЮ КИЇВСЬКОЇ РУСИ НА ТРИ РОКИ У ДУНАЙСЬКУ ДЕЛЬТУ

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

Треба замітити, що Переяславець знаходиться в нашому краї, в сучасному селі Нуферул (Nufărul), раніше, до 1968 року, село називалося Пріслав (Prislav), що знаходиться на північному сході Тульчанського повіту, на правому березі дунайського гирла (рукава) Сфинту Георге, чи на повітовій дорозі Н-р 222С Тульча-Мурігіул, де існує кріпость Переяславець. Це тоді була мала Переслава в порівнянні з «великою» Переславою, яка була столицею Першого Болгарського Царату в IX-X століттях. Вона (кріпость) накрита сучасним селом Нуферул. Село знаходиться на відстані 12 км. від міста Тульча. Тут треба замітити, що і в наші дні тут проживають небагато українців.

Про наведені вище факти говорять археологічні аргументи музеографів, археологів і спеціалістів Археологічного Інституту «Васіле Перван», Національного Військового Музею, Національного Музею Історії Румунії та Еко-Музейних Досліджень міста Тульча. Аргументи ґрунтуються на археологічних розкопках, на малих зонах, вільних від будов в північній частині села.

Треба замітити, що писав своїй матері Святослав Ігорович: «Не люблю сидіти мені в Києві. Хочу жити у Переяславці на Дунаї. Там середина землі моєї. Туди надходить все добро: від греків - золото, тканини, вина, овочі різні; від чехів і угорців - срібло і коні, з Русі - хутра, віск і мед».

Існує і карта, на якій зазначена місцевість Переяславець.

Святослава так глибоко вразило багатство Болгарського краю, що тільки занепокоєння можливим нападом печенігів на Київ, де знаходилася його стара мати-княгиня Ольга і троє онуків, примусило його повернутися до своєї столиці і вигнати печенігів з-під Києва. Після того Святослав знову вирушив до Болгарії, яку вважав уже своїм володінням. Однак він не знав, що за останній час між Візантією і Болгарією було укладено перемир'я і греки повідомили болгар, щоб ті не пускали до себе Святослава, оскільки самі побоювалися мати у себе по сусідству такого сильного князя. Численне болгарське військо зібралось в Переяславці й напало на Святослава. Кровопротитна битва схилилася вже на користь болгар, але воїни Святослава, підбадьорені його полум'яною промовою: «Брати і дружина! Помремо, але помремо з твердістю і мужністю!», напружили свої сили і до вечора перемога увінчала їх хоробрість. Святослав узяв приступом Переяславець і знов оволодів царством Болгарським,

мріючи там залишитися назавжди.

Пересвідчившись, що це греки підмовили болгар не пускати Святослава до Болгарії, князь відправив своїх послів до Візантії, щоб передали грецькому імператору попередження: „Йду на твою землю і хочу взяти Цариград, як узяв Переяславець“. Злякавшись, греки вислали Святославу дари, але, дізнавшись, що у нього ніби лиш 10 тис. воїнів, тим часом виставили проти нього 100 тисяч. Битва була жорстока і сам Святослав був поранений, були великі людські втрати, але Святослав переміг. Коли війська Святослава наблизилися до Цариграда, грецький імператор Іоан Цимісхій вислав до князя послів з багатьма дарунками. Після звернення грецького імператора до Святослава з проханням не ходити на Цариград і взяти данину, Святослав погодився і вирішив укласти «твердий мир». Радий імператор послав князю ще більші дарунки. Гордий Святослав повернувся до Болгарії, а 24 липня 971 року обидві сторони уклали мирний договір.



Як показали подальші події, з боку імператора Візантії ця дружба не була щирою. І коли Святослав з нечисленними, втомленими походами воїнами вирушив у зворотну дорогу на батьківщину човнами Дунаєм і Чорним морем, як вважає історик Микола Карамзін, «навіть чи не самі греки порадили печенігам скористуватися слабкістю Київського війська». Літописець Нестор приписує, що підступність жителям Переяславця: вони, за його словами, дали знати печенігам, що Святослав повертається до Києва з великим багатством і з нечисленною дружиною. Тому печеніги обступили Дніпровські пороги і стали чекати на



Пам'ятник князю Святославу на території МАУПу в Києві, травень 2009 року

Святослава. Коли Святослав під'їхав до порогів, він пересвідчився, що орда стеже пороги місця, де було потрібно перетягнути човни вздовж берега. Воїнів Святослава було дуже мало, щоб пробитися через цю орду. Святослав вирішив зимувати біля гирла Дніпра на Білобережжі, сподіваючись, що взимку печеніги самі відійдуть або прийде допомога з Києва. Зима була дуже важка і люта. Зникли запаси хліба і провіанту, почався голод. Навесні Святослав рушив по Дніпру, але печеніги терпляче чекали його біля порогів. Князь був змушений пробиватися, почалася важка боротьба. І хоч озброєння у воїнів князя було краще, але печеніги перевершували своєю кількістю. Святослав, як звичайно, йшов попереду своєї дружини, але печеніги оточили і замкнули його тисним кільцем. У бою хороброго князя було вбито, з ним разом загинуло багато воїнів і лише невелика частина їх під керівництвом воєводи Свенельда пробилася і досягла Києва, принісши городянам сумну звістку. Так у 972 році трагічно закінчив своє бурхливе життя воїна хоробрий князь Київський і всієї України-Русі Святослав Ігорович. „Запорожець на престолі“ – так охарактеризував військові успіхи Київського князя Святослава історик Михайло Грушевський.

Література:

◆ П.О. Каришковський, Російсько-болгарські відносини під час Балканських воєн Святослава, Питання історії, 1951, Нр. 8

◆ П. О. Каришковський, Про хронологію російсько-візантійської війни при Святославі, Візантійський вчений, 1952, т. V

◆ Використані матеріали із сайту internet.

◆ Сайт Вікіпедія

ПОВІТ ТІМІШ: «МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ»

Другого серпня ц.р. Філія СУР повіту Тіміш відзначила в селі Щука II-й випуск важливої культурної події. Треба згадати, що в той день на свято Св. Пророка Іллі православні парафіяни святкують Храм місцевої церкви. Після обіду – культурна подія, згадана вище. Організатори: СУР, голова Степан Бучута, голова Тіміської філії СУР Юрій Глеба і голова місцевої організації СУР Марянна Брашовяну. На заході були присутні Степан Бучута – голова СУР, Юра Глеба – голова Філії Тіміш, економічний директор СУР Микола-Мирослав Петрецький з дружиною, п. Ярослава Колотило – колишній радник в Міністерстві культури і голова Бухарестської філії СУР, Віктор Симчук – голова Філії СУР Ботошанського повіту, гості з м. Кула (Сербія), члени культурного товариства ім. Івана Сенюка, голови місцевих організацій повіту Тіміш та інші.

В такий жаркий день свято відбулося перед будинком культури села – на терасі. Добре організувала голова місцевої організації цей захід; починаючи з параду костюмів, всі учасники пройшли селом, повернувшись потім до будинку культури. Відкриваючи подію, пані голова привітала всіх, поважними словами представила гостей, учасників, всіх присутніх на святі. Потім згадала мету зустрічі і запросила до слова: Степана Бучуту, Юрія Глебу, Ярославу Колотило, директора школи с. Щука Н. Бензара та інші особи, які радісно відповіли на запрошення, які шанують і поважають український дух і нашу меншину.

До розгортання події відбувся хвилюючий момент: відзначення 15-ої річниці від заснування художньо-артистичного колективу «Калина». Марянна Брашовяну згадала всі генерації танцюристів, які брали участь на різних конкурсах, принесли дипломи додому, гордість для школи і села, честь і славу громаді, згадала перших танцюристів, з котрими розпочала танці, всіх нагородила грамотами.

Відкрили концерт колектив танцюристів села Щука «Калина» з марамороським народним танцем, з материкової України, а маленькі танцюристи зачарували публіку також. Потім учні школи села Корнуцила – колектив «Барвіночки» – представили український народний танець, здобувши гучні



оплески. Разом з ними був на події і примар села п. Іван Попович.

Великим сюрпризом був виступ танцюристів м. Кула із Сербії з гарним гуцульським танцем, а також інструментальний оркестр під керівництвом Тані Литвинчук і Михайла Литвинчука. Відплатили їм оплесками і неповторними словами «браво!» глядачі. Слідували танцюристи Ботошанського повіту – формація «Весна», яка зачарувала глядачів українськими танцями на високому рівні. Ще один гарний момент: оркестр-фанфар з Киндешт, вперше в банатському краї. Передали вони все на висоті, були надзвичайні разом із народним співаком Василем Скутельником, який представив ряд народних пісень, маючи чудовий, прекрасний голос; буковинські пісні милували публіку, було чути той незрівнянний голос співака, який передав публіці сердечні враження.

Інший сюрприз: дві українки, дві співачки, одягнені в українських костюмах з міста Бухареста – п. Ярослава Колотило і п. Зеновія Мандюк під акомпанементом акордеоніста Богдана Костюка виступили з чудовими українськими піснями теж зачарували глядачів і були відплачені гучними оплесками. «Реметянка» на чолі з наїстом М. Грінем знову розвеселила публіку українськими мелодіями.

На цю подію був запрошений і відомий румунський ансамбль (друг «Калини») з близького села п. Тіміш – «Болдурянка».

Закінчили концерт банатські інструментисти п. Ст. Бучута на скрипці, М. Грінь на наї, і приєднався до них п. Богдан Костюк з акордеоном. Вони весело заграли різні українські мелодії.

Всі художні колективи за участь у події отримали з боку організаторів грамоти, шану, подяку, а з боку слухачів – гарячі оплески. За спільним столом учасники продовжували співати і веселитись!

Анна БЕРЕГІЙ



ДНІ ДУХОВНОЇ ПІСНІ І МОЛИТВИ В СЕЛІ ВЕРХНЯ РІВНА

Війшло в традицію нашого села, починаючи з 2010-го року, щоб у нас відбувався Міжнародний фестиваль церковної пісні і молитви. Місяця серпня 15-го і 16-го чисел в нас біля церкви на прекрасній сцені, завчасно приготовленій, відбувся вже 5-ий Міжнародний фестиваль церковної пісні і молитви.

В суботу після приїзду церковних хорів з Польщі та милої України відбулося повторення до обіду, а після обіду відвідування міста Сігет, а також деяких українських сіл, як Поляни, Кривий, Русково, Бистрий та Вишавська Долина.

В неділю відбулася Свята Літургія в присутності церковних хорів з Польщі та України, а також церковних хорів з наших українських сіл, разом з нашими ж християнами та гостями.

Після Святої Літургії організатори, як священник Юрій Албічук і пан проф. Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії СУР і пан. проф. Елек Опрішан, голова місцевої організації СУР, своїми промовами відкрили цей уже V-ий Міжнародний фестиваль.

Були присутні також Ірина Петрецька-Ковач – редактор часопису «Вільне слово», Бухарест, Іван Рускован – заст. примаря Верхньої Рівни, Микола-Мирослав Петрецький, економічний директор СУР, Бухарест, Лоредана Лушкан – директор Восьмирічної школи села і Симона Малярчук – інспектор з україномовного викладання в школах Мараморощини.

Із України на відкритті взяли участь пан проф. Львівського Університету Тарас Дмитрик, Голова Всеукраїнського Братства св.Ап. Андрія Первозванного, Братства Київської, Харківської, Черкаської, Кіровоградської областей, пані Марія Банах, диригент церковного хору храму Святого рівноапостола Володимира м. Львів-Винники, митр. прот. Василь Петрик, настоятель цього храму, а також Михайло Токар – глава громадської Організації «Надія», Україна.

Із Польщі – від участі Ансамблю Карпатської пісні «Відимо», Об'єднання українців Польщі, м. Сянок. Пані добродійка Маріяна Яра в своєму виступі висловила свою глибоку радість за можливість вперше брати участь на цьому чудовому церковному фестивалі. Після виступів поважних гостей з своїми промовами свящ. Юра Албічук заявив відкритий церковний фестиваль і, на основі програми, перед великим числом християн на сцені виступили хори в такому порядку: 1. Хор «Ронянські голоси» с. Верхня Рівна з молитвою «Отче наш»; 2. Ансамбль Карпатської пісні «Відимо» Об'єднання Українців з Польщі, м. Сянок; 3. Церковний хор храму м. Львів – Винники, Україна; 4. Хор Громадської Організації «Надія» – м. Солотвино, Україна; 5. Церковний хор храму м. Сігет; 6. Церковний хор храму с. Поляни I; 7. Церковний хор храму с. Кривий; 8. Церковний хор «Хвалім Господа» с. Верхня Рівна з піснями «Діво Мати Препобрагая» та «Многая Літа».

Після закінчення всіх виступів свящ. Юра Албічук повідомив всіх про закінчення цього п'ятого Міжнародного фестивалю і запросив всіх на спільний полуденок для двісті осіб, залагоджений паном проф. Мирославом Петрецьким, головою Марамороської філії СУР, в ресторані в центрі нашого села за фінансуванням СУР. Всі були задоволені. Українські хори з України ввечері повернулися додому в далеку дорогу, а хор з Польщі відійшов лише у понеділок. Такі події, думаю, не легко організувати, але Боже дай, щоб і надалі існувало таке гарне співробітництво між духовенством православної української церкви та Союзом українців Румунії на благо української громади, щоб і на майбутнє проходили наші такі прекрасні християнські події, які нас об'єднують!

Симона ЛЕВА



«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

(Продовження з 9-10 н-ра 2015 р.)

III. Бендерський період життя та головний етап державницької діяльності Пилипа Орлика (1709-1714 роки)

З ним майбутній український гетьман зустрінеться лише у лютому 1738 року у болгарському місті Відін на Дунаї, коли за наказом турецького султана він на короткий час стане радником трансільванського герцога.

А у серпні 1709 року нова передова група шведського короля таки ж виїхала до Угорщини з метою вивчення нового можливого маршруту переїзду Карла XII та його оточення до Польщі через Трансильванію і Мараморощину. На початку вересня шведські розвідники благополучно добрались до міста Хуст, перед тим без особливих проблем слідуючи через Сучаву, Кимпулунг-Молдовенеск, перевал Тихуца та Сігет. (Фото 11). Цим самим маршрутом мав незабаром слідувати і сам шведський король з рештками його війська. Але цього не сталося через напад полків Г. Кропотова на шведські та козацькі підрозділи у Чернівцях та взяття майже усіх шведів у російський полон. Козакам та частині шведів, як писав сучасник подій, інший молдовський літописець І. Некульче, вдалось відійти по долині річки Прут від Чернівців униз до сіл Остриця, Цурень та далі на південно-схід до Бендер і врятуватися, безперечно, не без допомоги місцевих мешканців. (Фото 12).

Зі свого боку, згаданий вище літописець Н. Костін також зафіксував маловідомий факт про те, що під час пересування частини мазепинців до Сучави і Чернівців на них напали підрозділи царських переслідувачів, і українців врятували їх мужність та вміння захищатися, а також допомога, надана місцевими молдованами, які вважали своїм обов'язком піти назустріч православним сусідам-козакам, які вкотре опинилися у критичній ситуації.

Після операції в Чернівцях, Г. Кропотов спрямував свої війська до Сірету, Сучави, Радівців, Путни, Кимпулунг-Молдовенеск та інших населених пунктів, де були розквартировані незначні шведські загони, які мали б забезпечити переїзд Карла XII до Польщі за другим маршрутом, через Трансильванію та Угорщину. Чисельна перевага царських військ зіграла свою роль і цього разу, після чого Г. Кропотов встановив повний контроль і над карпатськими перевалами, що вели на Угорщину. Внаслідок цього, Карл XII та його оточення були вимушені відмовитися від планів переїзду до Польщі у 1709 році та залишатися у Бендерах ще на довгі чотири роки. Лише у 1711 році, на тлі напружених відносин між турецьким султаном Ахметом III та Карлом XII, Стамбул заявив про готовність виділити 50-тисячне військо для забезпечення переїзду шведського короля з Бендер до Польщі, але цього не сталося.

Повертаючись до ситуації у Бендерах, слід зазначити, що однією з причин роз'єднання у середовищі мазепинців, зокрема поспішного переїзду певної їх частини до Ясс, був конфлікт, який виник, з огляду на стан здоров'я І. Мазепи, між П. Орликом, який був найбільше наближеним до гетьмана ідейно, та племінником І. Мазепи Андрієм Войнаровським, який вважав себе законним спадкоємцем влади та казни. Пізніше П. Орлик писав про те, що «...Войнаровський за наказом його, Мазепи, не лише образив мене, але й на життя моє важив... і через те я змушений був від нього поїхати до Яс».

Слід підкреслити, що для глибоко віруючого П. Орлика Ясси, в міру свого наближення до цього «...поселення, розміщеного на великому торговельному шляху, який пов'язував придунайські порти Вічін [нинішнє місто у повіті Тульча, Румунія – Мечін. – Т. Р.], Кілія або Білгород з галиційськими містами», своїми церквами все більше нагадував величний «...Київ – цей Рим Півночі», як свого часу його назвав О. де Бальзак. У цьому ж дусі про Ясси, всього за декілька десятків років до прибуття до столиці Молдови українського гетьмана, дуже вдало висловився турецький мандривник Е. Челебі. Він, зокрема, зазначив, що місто «...має одинадцять монастирів, аналогів яких не можні ніде знайти, крім як у Малоросії, у Києві».

З П. Орликом до столиці Молдови вирушили і прибічники використання можливостей тодішнього господаря для примирення з російським царем та повернення в Україну, що, своєю чергою, надало І. Мазепі привід звинуватити їх у поразництві.

Проте це зовсім не стосувалось П. Орлика. Відразу після влаштування сім'ї та організації роботи в Яссах генеральний писар повернувся до Бендер і, з врахуванням стрімкого погіршення стану здоров'я І. Мазепи, намагався бути якомога більше поруч із гетьманом.



Фото 12. Долина річки Прут нижче Чернівців, у районі села Остриця, де у серпні 1709 року відступали козаки та шведи в напрямку села Цурень і далі на південно-схід до Бендер і врятувалися не без допомоги місцевих мешканців.

Що стосується матеріальної ситуації самого І. Мазепи, то як зазначалося вище, не зважаючи на складну військово-політичну ситуацію протягом листопада 1708 – червня 1709 років, гетьманові таки вдалося сконцентрувати у своїх руках та довести, на відміну від П. Орлика, до Бендер величезні кошти, хоча їх певна частина назавжди була втрачена під час форсованого пересування після Полтави та використана для відшкодування різного роду витрат.

О. Субтельний так описав ці багатства: «...Мазепа зумів зібрати докупи й довести з собою крізь степи своє золото й самоцвіти... Довкола нього лежали мішки із золотом, голову йому підпирали в'юки, напхані коштовним камінням... Мазепі, – продовжує далі відомий український історик, – все ж таки вдалося привезти з собою два великих і декілька менших мішків із золотими монетами, два сідлових в'юки із діамантами й іншими самоцвітами, інкрустовану діамантами прикрасу вартістю 20 тисяч золотих, що колись належала турецькому султанові, кілька оздоблених самоцвітами мечів і списів, сотні соболевих хутр і багато інших цінних речей».

За приблизною оцінкою, все це коштувало від 750 тисяч до 1 мільйона шведських рейхсталерів. Це дорівнювало майже одній чверті доходу шведської корони 1699 року й утричі перевищувало надходження за той самий рік від її найбагатшої заморської провінції – Лівонії». Усі ці коштовності та цінності бачив генеральний писар, постійно перебуваючи впродовж другої половини серпня та вересня 1709 року у «Мазепиному домі» у Бендерах, і не один раз по-державницьки задумуючись над тим, яким чином найефективніше їх використати для успіху визвольної боротьби.

Проте, на стан здоров'я І. Мазепи всі ці багатства, як і ніщо інше, на жаль, вже не могли позитивно вплинути. Завжди активне та яскраве життя гетьмана поступово згасало на очах у близького оточення, насамперед П. Орлика, який, фактично, не покинув місце розташування українського лідера в Бендерах до останнього часу його життя.

(Далі буде)

Теofil РЕНДЮК,
доктор історичних
наук (Україна)

«ОТУТ Я, БРАТЕ МІЙ, РОДИВСЯ...»

Мабуть, немає потреби цитувати повністю рядки, написані Юрієм Федьковичем на фотографії його родинної хати у Путилі, де він народився 8 серпня 1834 року, щоб зрозуміти, як поет любив свій край. Це дивний і досить «оригінальний» чоловік. Маючи дар від Бога до багатьох наук, він міг зробити у своєму житті досить пристойну кар'єру на будь-якій державній службі в тогочасній Австрійській імперії, якщо зважати ще й на те, що його батько був дворянського роду. Але ж бо ні! І знову мені приходится зачитувати Буковинського Кобзаря: «Я з роду простий гуцул, – любив повторювати Федькович, і цим підкреслював свою близькість до народу. – Моя школа була Черногора, а не Львівська чи Віденська академія».

Федькович завжди одягався по-гуцульськи, дотримувався народних гуцульських традицій і звичаїв, бо навіть своїм способом життя не хотів відрізнятись від простих селян-гуцулів. А гуцульському сардакові присвятив спеціального вірша («Мій сардак»):

*«Я ж до тебе не звернуся,
Руський мій сардаче!
Тепер аж я заспіваю.
Тепер аж зплачу,
Бо маю ся в що утерти:
Широкії пали.
Не скину тя, мій сардаче,
Ніколи, ніколи!»*



І слова свого поета дотримав до кінця життя. Федькович зріс у народному гуцульському середовищі, у сім'ї, де, завдяки матері, яка дотримувалася народних звичаїв і традицій, любила народну пісню і казку й розмовляла тільки по-українськи.

Тому районна рада та міська Путильська рада щороку в першу неділю серпня місяця організовує свято в подвір'ї Музею – Садиби Юрія Федьковича «Шовкова косиця», де з'їжджаються гості з усіх усюд.



Завжди пан Андрій Дутчак, – голова районної ради – та д-р Іван Повідаш завчасно посилає мені запрошення. Тут, на «Шовковій косиці», я познайомився із письменницею Марією Матіос, уродженцею с. Розтоки Путильського району, нагородженою Шевченківською премією, також із паном Володимиром Вознюком,

членом Національної спілки письменників України, директором Музею «Ольги Кобилянської» в м. Чернівці, із обласними чернівецькими керівниками та іншими визначними особами.

На жаль, цього року я не був на цій події, бо митниця Ульма-руська вже кілька років не працює, а обходити на Серет – це приблизно 280 км, а до того, цього року були страшні жаркі дні.

Декламуючи вірші, учасники свята згадують і про Шевченка, який своїми творами дарував надію на краще життя простим людям.

Разом із усною творчістю подвір'я Садиби прикрашають виставки національного українського одягу, посуду, прикрас, книг Федьковича та присвячених йому видань. Чимало людей щороку відвідують «Шовкову косицю», щоб вдихнути на повні груди ту святкову народну ауру, яка панує не тільки на подвір'ї, а й в серцях присутніх.

З року в рік на Різдвяні свята до Садиби навідується коляда, яку так любив Буковинський Соловій. Всередині все розкладено так, як і за старих часів, а на почесному місці – портрет Шевченка.

Два генії нашої української літератури, нерозривно пов'язані єдиною метою – прославити свій край, побачити своїх земляків щасливими, вільними.

Юрій ЧИГА

◆ У бюро Юрія Федьковича (Музей-Садиба в Путилі) Юрій Чига на кріслі, Георгіє Михай – учитель із Бродини та директор музею Богдан Лисак

◆ Путиляни біля статуї Юрія Федьковича

◆ Директор музею ім. Ю. Федьковича Богдан Лисак грає для гостей «Шовкової косиці» на рідкісному інструменті – лірі

ВЕЛИЧНЕ ТВОЄ УСПІННЯ

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Andantino

Величне Твоє Успіння, пресвята Діво чиста, прославляє безліч ангелів на небі і рід людський на землі. Бо Ти - Матір Творця всіх, Христа Бога. Тому благаємо: Не переставай Його умоляти за нас, що на Тебе, по Бозі, покладаємо надію, Богородице, всехвальна і Пречиста.

Величне Твоє Успіння,
Пресвята Діво чиста,
прославляє безліч ангелів на небі
і рід людський на землі.
Бо Ти - Матір Творця всіх,

Христа Бога.
Тому благаємо: Не переставай
Його умоляти за нас,
що на Тебе, по Бозі, покладаємо надію,
Богородице, всехвальна і пречиста.

11-13 вересня 2015 р. у Мадриді пройдуть Річні загальні збори Світового Конгресу Українців



11-13 вересня 2015 р. у Мадриді пройдуть Річні загальні збори Світового Конгресу Українців

Протягом трьох днів учасники Річних загальних зборів підсумують діяльність SKU за 2014-2015 рр. та накреслять шляхи на майбутнє щодо координації діяльності українців усього світу в підтримці України, протидії російській дезінформації та зміцненню світової мережі SKU.

Програма також включає ходу і мітинг "Світове українство з Україною".

Особи, які зробили значний внесок у популяризацію творчої спадщини та вшанування Тараса Шевченка за межами України, будуть нагороджені ювілейною відзнакою SKU "200 років з дня народження Тараса Шевченка".

Рівно ж відбудеться концерт з нагоди 70-ліття поселення українців у Іспанії та 10-ліття заснування складової організації SKU Українська громада Іспанії за права, честь і гідність українців.

З детальнішою інформацією щодо Річних загальних зборів SKU 2015 р. можна ознайомитись на веб-сайті SKU.

Михайло ВОЛОЩУК

«Сталося це в Негостині за мого діда Панька...»

УКЕ ДО КАБЛУКЕ:

– Ти чому трави не косиш,
Сохнуть, як гриби на пні,
Або їх продай, Каблуко,
За п'ять доларів мені!

– Не в стані я їх косити,
А тут ще й тупа коса.
Сночи пив з твоєю Таню,
Пив приблизно аж до дня.

А ти кажеш, чом не косиш,
Краще було би мовчати
Ніж у змореного хлопа
Ще й такого вимагати...

ДО ЖБУЛЯ

– Які жінки в Негостині
Подобаються тобі,
Ті, що багато говорять,
Чи ті, може, як німі?

– Ті, що як моя жінка,
І це кажу не на сміх,
Вона своїм гострим ротом
Заглушила в хаті всіх.

НЕГОСТИНСЬКА ШЕЛЕП'ЮЧКА

Сталося це в Негостині
За мого діда Панька,
Як селянка Шелеп'ючка
Стала у селі важна.

Це все дуже давно було,
Літ немало перейшло,
Як в Скриника в ставку ймила
Рибу, як в бика стегно.

Шелеп'ючка своє діло
Розповіла між людьми:
Як вона ту рибу ймила
Край похилої верби.

Потім все село гуділо,
Як дізналося про це,
Бігли всі до того ставу
Бачить, як риба пливе.

Зазирали в став широкий,
Очі трудили свої:
Схотіли побачить рибу,
Як бігає по воді.

А головно всі бажали
(Бо там було все село)
Побачити дивну рибу,
Як в бика довге стегно.

Але риби там не було,
В Скриниковому ставку, –
Це Йванова Шелеп'ючка
Рознесла таку брехню.

Й тоді, як ще негостинці
Від ставка не відійшли,
Появилась й Шелеп'ючка
І крикнула: „Мужики!“.

Ви до ставу всі прибігли
Бачить рибу немалу,
Я є та, що вигадала
Вам сказати таку брехню.

А коли я вас всіх кличу
З саду вирвать буряни,
Жоден з вас вже не приходить,
Наче були б всі пани.

А до ставу всі прибігли,
Як коти до ковбасів,
Я ота, що обманула
Всіх селянських дураків.

Як почув це Руслан Хвиля,
Що язик її сказав,
Вхопив за лоб Шелеп'ючку
І жбурнув в глибокий став.

Й крикнув: Любі негостинці,
Хай брехня вас не гризе,
Дивіться, як Шелеп'ючка,
Мов риба, в ставку пливе.

І не будь-яка маленька,
Що не бачити нікому,
Але така саме сита,
Як в бика довге стегно.

СТРИЖЕ І ГОЛИТЬ

– Хто поголив тебе, куме,
Що так гарно виглядаєш,
Наче ти, як вже я бачу,
Лише вісімнадцять маєш?

Жінка мене поголила,
Поголила, як ніколи,
Ти не казав, що з бабами
Вона стриже всіх і голить?..

МАТИ ДО ДОНЬКИ

– Чом так пізно повернулась,
Так роблять дівчата?
Подивися на годинник:
Вже рано, вже п'ята!

– Пробач, що прийшла аж в ранці,
Залиш це судити,
Бо я тебе не схотіла
В четвертій будити...

ЗАЗИРАВ

– Чи ви, вуйку Малофію,
Знаєте, що таке гріх?
Чому з долу зазираєш,
Яквилізла на горіх?

– Я б не зазирав, Павлінко,
Як ластівка під мій дах,
Як була б ти на горісі
То в трусиках, то в штанах...

ЮЛІЧКА

– Стверджував твій муж в нас в хаті,
Здивувало і мене,
Казав, що він із тобою
Так, як собака, живе.

– Абсолютно сказав вірно,
Бо, коли заходить в дім,
Заходить у брудних туплях,
Як в корчму старий Єфрім.

Заходить і жде край столу,
Попоїсти щось з свині,
Потім гавкає на мене,
Як собака в ланцюзі.

Гавкає, аж болять вуха,
Каже: давай щось попить,
Ти не бачиш, дурна бабо,
Що язик мене свербить?

Так що він сказав всю правду,
Відкрив серце все своє,
Бо він в мене, в моїй хаті,
Так, як собака, живе...

Дружини гетьманів України: забуті долі

Що ми знаємо про дружин українських гетьманів, наприклад, Богдана Хмельницького чи Івана Виговського? Нічого, крім того, що вони існували. Навіть достовірних портретів не існує. Долі цих жінок спонукають не лише до роздумів, але й до глибинного аналізу. Чи готові ми сьогодні дослідити українську історію через жіночу ментальність та сприйняти її як складову культурного феномену нації?

Очевидно, що такий підхід вартісний, бо дозволяє "олюднити" нашу історію і відійти від простої констатації факту про вагомий роль жінки у житті суспільства та вивести жінку з тіні чоловіка.

Як свідчать історики, дружини гетьманів мали сильний вплив на своїх чоловіків, були укладачами нових порядків життя та навіть видавали універсали.

Під час сумного періоду історії України – Руїни, обставини склалися так, що гетьмани часто залишалися один на одинці із ворогом. Не маючи ніякої підмоги, жінки змушені були давати бій та захищати стіни власних замків.

Дружина гетьмана Богдана Хмельницького Ганна була однією з найвидатніших жінок Гетьманської доби. Навіть польський історик Ролле мусів визнати, що третя дружина гетьмана була "жінка статечна, скромна, може, більш розвинена розумово, як її попередниці".

Не була вона вже чимось посереднім між жінкою та коханкою, як її попередниця. Це вже була "пані гетьманова", як офіційно титулували Ганну Хмельницьку. І не був це порожній титул. Навіть ті скупі джерела, які маємо про Ганну, свідчать, що вона далеко не обмежувала свою діяльність домашніми і родинними справами. Вона завоювала собі таку довіру гетьмана, що під час його відсутності сама видавала універсали. Історія зберегла нам один з таких універсалів "от гетьмановою Богдановою Хмельницькою Анні", де вона наказує "обивателям прилуцьким" не займати ґрунтів густинського монастиря.

Вона посилається тут на волю свого "малжонка гетьмана

Хмельницького" і загрожує в разі непослуху гривною в розмірі 1000 талерів, на користь державного скарбу. Гетьманові бачили завжди на прийнятті чужоземних дипломатів, які відвідували Суботів, про що повідомляють багаточисельні джерела і, в першу чергу, московські посли.

Згадує про присутність гетьманової під час гостини у Суботіві шведський посол Велінг. Ці гетьманські прийяття не відзначалися особливою розкішшю - угорське вино та ще улюблений, а тоді ще дуже рідкий, напитек гетьмана - кава, були з певністю найбільшою окрасою столу. Загалом, як відомо, Хмельницький любив навіть демонструвати свій спартанський спосіб життя. І ціле життя в гетьманській резиденції мало на собі печать скромності. Однак Ганна зуміла таки внести в це життя деяку етику та урочистість.

На відміну від Ганни Хмельницької, Олена Виговська репрезентувала іншу - аристократичну течію в українському суспільстві. Вона принесла до Суботова ще більше окраси, сприяла зросту товариської культури серед старшини, сформувала жіноче середовище і заклала нові традиції його співжиття.

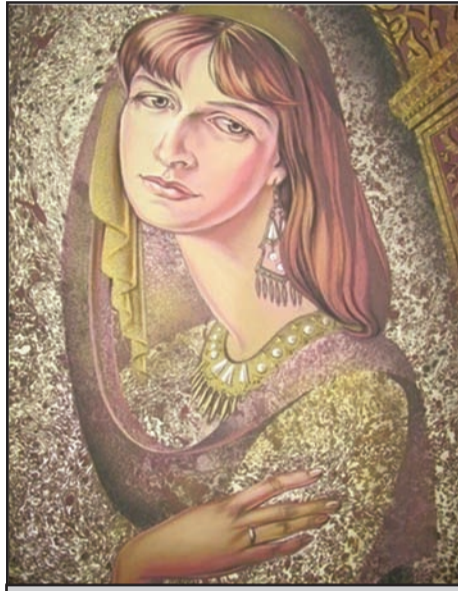
Вірогідно, що Виговський познайомився з майбутньою дружиною в Києві, де мешкав його батько і брат Олени, чернець. Їй виповнилось близько тридцяти, йому - перейшло за сорок. Рідня була невдоволена цим шлюбом, як впливає зі скарги в заповіті Олени, але писар не зважив на це.

За історичними свідченнями, він викрав дівчину. По всьому видно, що союз цей ґрунтувався на взаємних почуттях. Весілля відбулось у Києві.

За життя Хмельницького Олена практично не з'являлася в Чигирині. Можна припустити, що лад гетьманського життя не припав до вподоби Олені Виговській, вихованій на інших прикладах.

Олена Виговська, жінка проста і скромна, все ж мала великий вплив у Чигирині. Вона з'явилася до столиці в супроводі великого почту служниць та родичів.

(Далі буде)



Ганна Хмельницька



Олена Виговська

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Andantino

Спа-се Хрис-те в кра-сі хва-ли, Ти вер-ху Та-во-ра став.
 В То-бі Бо-га всі піз-на-ли, Вся-кий сум-нів з сер-ця впав.
 В цей день хва-ли, чес-ті, сла-ви, Те-бе, Бо-га виш-ніх сил,
 Хе-ру-ви-ми сріб-но-кри-лі Ок-ру-жа-ють шу-мом крил.

Спасе Христе, в красі хвали,
 Ти верху Тавора став.
 В Тобі Бога всі пізнали,
 Всякий сумнів з серця впав.
 В цей день хвали, честі, слави
 Тебе, Бога наших сил,
 Херувими срібнокрилі
 Окружають шумом крил.

Сонце сяло з небосклону
 Ясним світлом золотим,
 І підніжжя Твого Трону
 В віки день цей продовжи.
 Сонце ясне погасає,
 З гори сходить вже Христос,
 А з Голгофи виглядає
 Хрест високий в росах сльоз...

У БЕЗДОЩІВ'І

Слова Івана КОВАЧА

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Allegretto (3+3+2)

Спі-ва-ю ма-те-ринську, то я се-бе вгробля-ю, і кличу в бездо-щі-в'ї
 вер-хів'їв штор-мо-вій, - не-хай в мені і пус-то, в ду-ші йо-го я зна-ю
 ок-ро-пом, ляч-ним го-рем і світ-лом со-лов'їв, ч світ-лом со-лов'їв.

Співаю материнську,
 то я себе вгробляю,
 і кличу в бездощів'ї
 верхів'їв штормовій, -
 нехай в мені і пусто,
 в душі його я знаю
 окропом, лячним горем
 і світлом солов'їв. (2)

Долинув вітер зором
 і цвітом пісні знову,
 незримо сестри тиші
 влетіли в хвилю мрій, -
 звучала материнська,
 щезали зорі в сховах,
 шалені, рвійні, стиглі,
 немов штучний завій...(2)

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ

ЩО КОМУ ТРЕБА

Рибі – вода,
ластівці – небо,
дятлові – ліс, –
все я приніс.
Фарби я взяв –
намалював:
дятлові – ліс,
ластівці – небо,
рибам – озерце.
Для всіх моє серце!

ЗВІДКИ ПРИЙШОВ «ІКС»?

До нас «ікс» прийшов від арабів. Невідоме число вони позначили словом «шей», тобто «ніщо», «щось». Потім замість слова писали його першу літеру «ш». Це позначення в арабів запозичили іспанці, тільки замість «ш» писали «х», а називали «ш». Від іспанців цей знак потрапив до французів. І тут нарешті «х» став називатися «іксом». А потім він і до нас перекинувся, значок і назва.

ЦІКАВО ЗНАТИ

◆ Південноамериканські індіанці для отримання гумового взуття просто умочували ноги в свіжій сік гевеї – рослини, з якої отримують каучук.

Застигаючи, сік перетворювався на непромокальні «калоші».

◆ Чи знали ви, що колесо може бути і квадратним?

Це довів американець Альберт Сфредд, оформивши патент на такий оригінальний винахід в 1959 р. Машина з незвичними колесами впевнено їхала по бруду, снігу та піску зі швидкістю до 55 км/год.

Колеса встановлені на осях так, щоб квадрати були повернуті відносно один одного на деякий кут.

М. МАЛИШЕВСЬКИЙ

НІЧ І ДЕНЬ

(Казка)

– Як тебе звать? – спитав у ночі день.
– Як звать? Ніяк не звать. Ніч та й годі.
– А як зватимуть завтра?
– Що значить «зватимуть завтра»? Завтра теж зватимуть ніч.
– А як звали тебе вчора?
– Теж ніч.
– А мене сьогодні звать вівторком, завтра зватимуть середию, а вчора звали понеділком, – сказав день.



СМІШИНКИ

– Коли виростеш, ким будеш? – питають в малюка.

– Або Бабою Ягою, або Коцієм Безсмертим.

– Це чому?

– Бо їх всі поважають, бояться і ніхто не вчить жити...

– Не сідай на землю, Дмитрику, – застерігає батько сина. – Вона ще сира, застудишся!

– А коли ж земля звариться? – запитує хлопчик.

Хлопчик дивиться у вікно. Раптом біжить до мами:

– Мамо, мамо, тато йде! Що ми

йому спочатку покажемо: мій щоденник, чи твою нову сукню?

– Ось вам і глобальне потепління, – каже тато за вечерею. – Ні снігу на вулиці, ні морозу. Чи то справа раніше – морози, як ударять!

– То-то я дивлюся, дядько Діма постійно битий ходив! Це його морози раніше били! – робить висновок 5-річний Костик.

Гуляючи з трирічним синочком ввечері, після садика:

– Мама, а чому листочки на землі лежать?

– Тому, що вже зима прийшла, а восени дерева листя скинули...

– А влітку воно що, назад на дерево застрибнуть?



◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Міжнародний день молоді

Міжнародний день молоді був встановлений Генеральною Асамблеєю ООН 17 грудня 1999 року за пропозицією Всесвітньої конференції міністрів у справах молоді, що відбулася в Лісабоні 8-12 серпня 1998 року.

Конференція рекомендувала організувати інформаційно-пропагандистські заходи на підтримку Дня з метою підвищення інформованості, особливо молоді, про Всесвітню програму дій, що стосуються молоді, до 2000 року і на наступний період, прийняту Асамблеєю в 1995 році.

У той час, як молодь складає одну чверть світової робочої сили, на неї припадає половина безробітних. Ринки праці зазнають труднощів із забезпеченням стабільної зайнятості з гарними перспективами для молодих людей, за винятком висококваліфікованих фахівців.

Сьогодні у світі налічується майже 3 мільярди жителів у віці до 25 років. Більше півмільярда з них живуть в бідності. Понад 100 мільйонів дітей не відві-




дують школу. Щодня близько 30 тис. дітей вмирають від убогості. Щодня 7 тис. молодих людей заражаються ВІЛ / СНІДом.

Генеральний секретар ООН закликав міжнародне співтовариство визнати взаємозалежність поколінь і вирішувати проблеми різного віку спільно.


ПРОЧИТАЙ САМ:

КОМУ МОЛОЧКА?


Написала Лариса Цілик


– МУ! –  КАЖЕ. – МУ-У-У!


МОЛОЧКА, СКАЖІТЬ, КОМУ?

 КВОКЧЕ: – КО-КО-КО!


НЕ ПОТРІБНЕ МОЛОКО!

– ГАВ! – ІЗ БУДКИ  . – ГАВ!

КРАЩЕ Б  ХТОСЬ ДАВ!


– ГА-ГА-ГА! –  ГЕЛГОЧЕ.

МОЛОЧКА І ВІН НЕ ХОЧЕ.

– НЯВ! – ОЗВАВСЯ  . –

НЯВ! А Я – НЕ ПРОТИ!

Намалювала Вікторія Дунасва



ХОДИТЬ ПЕТРИК

Слова народні

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Moderato

Voice



Хо-дить Пет-рик над став-ком, Над став-ком, над став-ком,

Хо-че друж-би з гу-са-ком, З гу-са-ком, з гу-са-ком.

з гу-са-ком. Мар-но він ста-ра-еть-ся,

Цей гу-сак ку-са-еть-ся. Хо-дить Пет-рик

над став-ком, Хо-че друж-би з гу-са-ком. Так, так, так!

Ходить Петрик над ставком,
Над ставком, над ставком.
Хоче дружби з гусаком,
З гусаком, з гусаком, з гусаком.
Марно він старається,

Цей гусак кусається.
Ходить Петрик над ставком,
Хоче дружби з гусаком.
Так, так, так!

Преображення Господнє

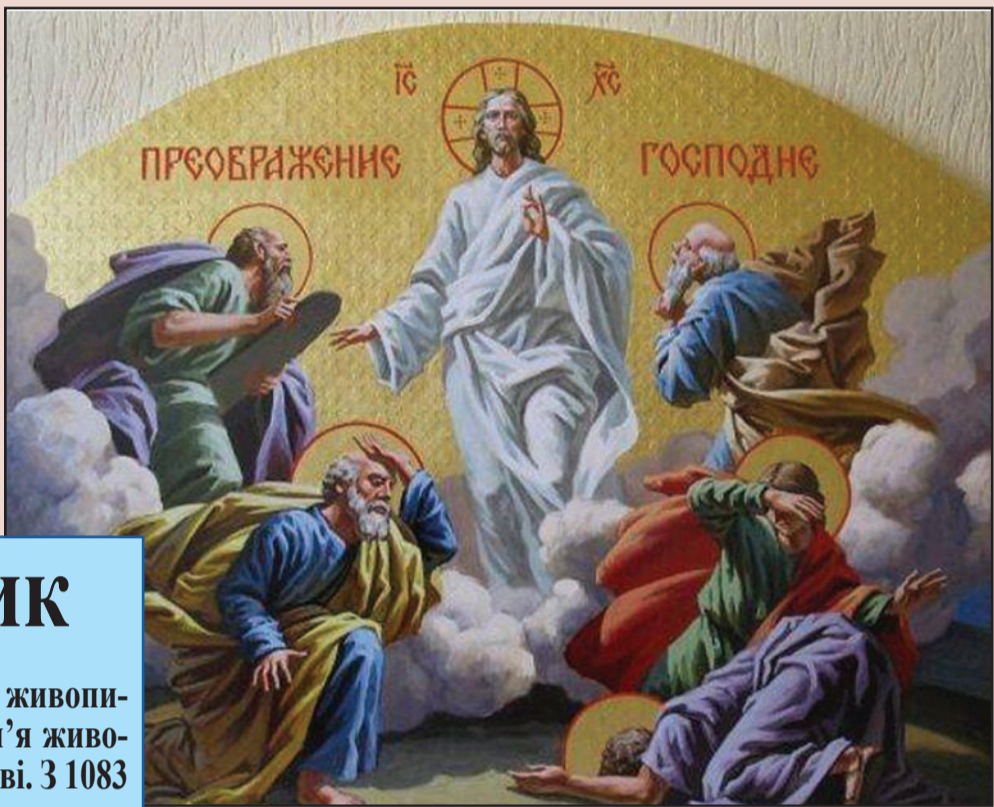
Преображення Господнє – це одне з дванадцяти найбільших свят у християнстві. Господнє Преображення несе всім вірним неземну радість. Мир Вам і Вашим сім'ям!

Преображення Господнє, згідно з Євангелієм, відбулось перед голгофськими стражданнями Ісуса Христа. Ісус взяв із собою трьох своїх учнів – Петра, Якова та Івана і вирушив з ними на гору. Традиційно Преображення пов'язують з горою Тавор. Однак в Євангеліях немає жодної згадки про назву гори, де відбулося Преображення.

Там Христос молився, утомлені ж учні заснули. Коли ж прокинулися, то побачили, що Ісус Христос преобразився: лице Його сяяло, мов сонце, а одяг Його став білим, як сніг, і блискучим, як світло. Поруч з'явилися пророки Мойсей та Ілля й почали розмовляти з Ісусом. Згодом велика біла хмара накрила їх, і пролунав голос Бога Отця: «Це Син мій улюблений, що його Я вподобав. Його слухайтеся» (Мт. 17: 5).

У момент преображення Господь дав можливість трьом апостолам побачити поєднання двох природ у Христі: божественної і людської.

Святкування цього празника сягає ще IV століття, коли св. Єлена побудувала храм на горі Тавор на честь Господнього Преображення. Від VI століття це свято поширюється в усій Східній Церкві під назвою «Господнє Преображення».



Наш перший художник

17 серпня 1114 р. у Києві в Печерській лаврі помер живописець і золотар Аліпій, перший із названих на ім'я живописець Русі. Народився він близько 1050 р. у Києві. З 1083



р. навчався іконопису у грецьких майстрів, які оздоблювали Велику Успенську церкву Печерського монастиря. За словами Полікарпа, автора патерикового Слова, Аліпій «добре извыкъ хытрости иконней, иконы писати хытръ бе зело». При цьому трудився він не заради користі: третину зароблених грошей витрачав на самі ікони (матеріали, фарби), третину роздавав як милостиню і лише третину витрачав «на потребу тілу своєму».

До нашого часу збереглося лише одне творіння славного печерського іконописця — ікона Богоматір Свенська-Печерська, яка з 1288 року була головною святинєю Успенського Свенського монастиря Брянська, а після знищення монастирського собору у 1927 р. перебуває у Третяковській галереї.

Існує припущення, що Аліпій виконував мозаїчні роботи для Михайлівського Золотоверхого собору в Києві, зруйнованого у 1934 р.

Мощі Аліпія знаходяться в Антонієвих печерах Києво-Печерської лаври.

Ікона над раклою з мощами – в Києво-Печерській лаврі.

ВІТАЄМО!

Президент НОК України, 35-разовий рекордсмен та 10-разовий чемпіон світу зі стрибків з жердиною, Олімпійський чемпіон Сергій Бубка переобраний на посаду віце-президента Міжнародної асоціації легкоатлетичних федерацій (IAAF)! Видатний український спортивний діяч продовжує свою міжнародну роботу, прославляючи Україну на увесь світ.



Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ;

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ,

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.